

OLAĞANÜSTÜ HAL KAPSAMINDA BAZI TEDBİRLER ALINMASINA İLİŞKİN SON DÖNEMDE YÜRÜRLÜĞE GİREN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER HAKKINDA BİLGİ NOTU

1) 29/03/2017 tarihli ve 688 sayılı KHK

Görevlerine iade edilen kamu görevlileri ve öğrencilik hakları iade edilenler:

Daha önce yayınlanan KHK'lar uyarınca meslekten çıkarılan 416 kamu görevlisi, yeniden yapılan değerlendirmelerde terör örgütleriyle irtibat ve iltisakı olmadıkları değerlendirilerek görevlerine iade edilmişlerdir. Buna göre, bu kişiler hakkında yapılan işlemler tüm hüküm ve sonuçlarıyla birlikte ilgili kanun hükmünde kararnamenin yayımı tarihinden geçerli olmak üzere ortadan kalkmış sayılacaktır. Bu haliyle mağduriyetlerin önüne geçilmesi bakımından, terör örgütleri ile bağlantısı bulunmayan kamu görevlilerinin yeniden inceleme talepleri ayrıntılı olarak araştırılmakta ve itirazları yerinde görülen kişiler görevlerine iade edilmektedir.

2) 29/04/2017 tarihli 689 sayılı KHK

Kamu personeli hakkındaki tedbirler:

Terör örgütleri ile irtibat, iltisak yahut mensubiyeti bulunan bir kısım kamu görevlisi meslekten çıkarılmıştır.

Görevlerine iade edilen kamu görevlileri ve öğrencilik hakları iade edilenler:

Daha önce yayınlanan KHK'lar uyarınca meslekten çıkarılan 236 kamu görevlisi, yeniden yapılan değerlendirmelerde terör örgütleriyle irtibat ve iltisakı olmadıkları değerlendirilerek görevlerine iade edilmişlerdir. Yukarıda da izah edildiği üzere, bu kişiler hakkında yapılan işlemler tüm hüküm ve sonuçlarıyla birlikte ilgili kanun hükmünde kararnamenin yayımı tarihinden geçerli olmak üzere ortadan kalkmış sayılmaktadır. Bu haliyle mağduriyetlerin önüne geçilmesi gayesiyle, yeniden inceleme talepleri ayrıntılı olarak araştırılmakta ve itirazları yerinde görülen kişiler yeniden görevlerine dönmektedir.

Kurum ve kuruluşlara ilişkin tedbirler

Terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olan ve terör örgütlerinin finansmanında özel öneme sahip bir kısım gazete, dergi, vakıf, dernek ve özel sağlık kuruluşları kapatılmıştır.

Yurtdışında öğrenim görenler

Yurt dışında burslu olarak öğrenim görmekte olup terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olan bir kısım öğrencilerin öğrencilikle ilişkileri kesilmiştir. Bu şekilde yurt dışında silahlı terör örgütlerinin eleman kazanmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır.

3) 29/04/2017 tarihli 690 sayılı KHK

Yargı Alanında Yapılan Düzenlemeler:

Bölge İdare Mahkemelerinde görev yapan başkan, daire başkanı ve üyelerin görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları ve şahsi suçlarıyla ilgili soruşturma ve kovuşturmaların, 5235 sayılı Kanun uyarınca yürütüleceği ancak, görev yapılan bölge idare mahkemesinin bulunduğu ilin bağlı olduğu bölge adliye mahkemesi olduğu düzenlenmiştir.

Yargıtay Kanununun 46. maddesinde yeniden düzenlenme yapılarak, ağır ceza mahkemesinin görevine giren kişisel suçlarla ilgili suçüstü halinde genel hükümlere göre yürütülen soruşturma sonucunda dosyanın, düzenlenen fezlekeyle birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderileceği ve soruşturmaya dair alınması gerekli kararların ilgili Yargıtay daire başkanından isteneceği hüküm altına alınmıştır.

5235 sayılı Kanununun 47. Maddesine eklenme yapılarak, Bölge Adliye Mahkemesi başkan ve üyeleriyle ilgili soruşturma ve kovuşturmalarda hâkim kararı gerektiren durumlarda Bölge Adliye Mahkemesi ilgili daire başkanının yetkili olduğu düzenlenmiştir.

Yabancı ülke adlî veya idarî makamlarınca boşanmaya, evliliğin butlanına, iptaline veya mevcut olup olmadığının tespitine ilişkin olarak verilen kararların; tarafların birlikte başvurusu, verildiği devlet kanunlarına göre konusunda yetkili adlî veya idarî makam tarafından verilmiş ve usulen kesinleşmiş olması ve Türk kamu düzenine açıkça aykırı bulunmaması şartlarıyla tanıma ve tenfiz işlemleri olmaksızın nüfus kütüğüne tescil edilebileceği düzenlenmiştir.

HSYK üyeleri hakkındaki ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerinde yapılacak soruşturmanın doğrudan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına bildirileceği ve soruşturma dosyasıyla ilgili fezlekenin de bu yere gönderileceği belirtilmiştir. Bu soruşturma sonunda Yargıtay Başsavcılığının iddianame hazırlaması durumunda kişisel suçlarda Yargıtay ilgili ceza dairesinin, görev suçlarında ise Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesinin kovuşturma yürüteceği düzenlenmiştir.

Göçmen kaçakçılığında kullanılan araçlara ilişkin elkoyma, satış ve tasfiye usulü düzenlenmiştir.

Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu ile İlgili Düzenlemeler

Komisyon üyelerinin üyelik görevleri kapsamındaki karar, görev ve fiillerine ilişkin hukuki, idari, mali ve cezai sorumlulukları hakkında 6755 sayılı Kanuna atfı yapılarak bu karar, görev ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmayacağı düzenlenmiştir.

Komasyon kararına karşı Ankara İdare Mahkemesine açılacak davalarda husumetin ilgilinin en son görev yaptığı kurum veya kuruluş olacağı hüküm altına alınmış, husumet yöneltilebilecek bir kısım kurum ve kuruluşların listesine yer verilmiştir.

Komasyonun görev alanına giren konularda daha önce herhangi bir yargı merciine başvurulmuş veya dava açılmış olması halinde, bu dosyalar hakkında yargı mercilerince karar verilmesine yer olmadığına ve tarafların yaptıkları masrafların üzerlerinde bırakılmasına dosya üzerinden kesin olarak karar verileceği, ancak vekâlet ücretine hükmedilemeyeceği ve bu dosyaların yeni bir başvuru şartı aranmaksızın incelenmek üzere Komisyona gönderileceği düzenlenmiştir.

Komasyonun göreve başlamasından önce yapılmış başvurularda sürenin işlemeyeceği ancak diğer kabul edilebilirlik hususlarında ilgili kurum ve kuruluş tarafından inceleme yapılarak müracaatın alınacağı düzenlenmiştir.

Diğer düzenlemeler

Milli güvenlik, sosyal güvenlik, milli savunma ve medya ve hizmet sağlayıcılarına ilişkin bir kısım düzenlemelere yer verilmiştir.

Yurtdışında eğitim almış olan ancak terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu belirlenenlerin diplomalarına denklik verilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

6749 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde memuriyetten çıkarılanların göreve iadelerinin de aynı usulle gerçekleşeceği ve memuriyetten çıkarma ve geri alma arasında ödenmeyen mali hakların ödeneceği, tekrar atanmanın ise, idari görev hariç, kadro ve derecelerine uygun bir pozisyona olacağı düzenlenmiştir.

Değerlendirme ve Sonuç:

Yukarıda kısaca açıklanan düzenlemeler ve tedbirlerden anlaşıldığı üzere; KHK'lar ile devletin devamı, kamu düzeninin yeniden tesisine yönelik düzenlemeler yapılmakta, özellikle yargı alanında soruşturma ve kovuşturmaların düzen ve nizamı sağlanmaktadır. Kişilerin özgürlüklerine müdahalenin aksine özgürlükleri genişleten düzenlemelere yer verilmektedir.

Diğer taraftan, mağduriyetlerin önüne geçilmesi amacıyla, haklarında yeniden inceleme yapılan bir kısım kamu görevlilerinin görevlerine iadesi amacına yönelik düzenleme yapılmış ve bu kişilerin tüm hakları iade edilmiştir.

Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu üyelerinin güvencesi arttırılmış ve başvuru gönderim usulleri kolaylaştırılmıştır.

Hükümet, insan hakları düzleminde kamu düzeninin tesisini sağlayacak şekilde olağanüstü halin gerektirdiği ölçüde tedbirler almaktadır.